

БӨЛІМ: ЖАЛПЫ РУБРИКА

Жасанды интеллект технологияларының дамуы және оларды тұрмыста, жұмыста, білім беру және медицина салаларында қолдану.

ЖАРИЯЛАНДЫ
03.07.2024СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/158419/>

Қазіргі түсініктегі және заманауи интерпретациядағы интеллект — бұл бағдарламаларға үйренуге және өзін-өзі жетілдіруге мүмкіндік беретін алгоритмдер жиынтығы. Жасанды Интеллект қазір барлық жерде қолданылады: чат-боттардан бастап керемет мүмкіндіктері бар нейрондық желілерге дейін.

Жасанды интеллект бүгінде қарыштап дамып келеді. Дамыған елдер бұл IT саласына бәс тігуде, ал жаһандық корпорациялар олардан қалыспайды: Google, Tesla, Yandex. Бұл ілгерілеудің келешегі әсерлі екенін айту керек.

Классикалық мағынада интеллект нені білдіретінінен бастайық. Сонымен, интеллект — адам психикасының сапалық көрсеткіші, ол келесі көрсеткіштермен сипатталады:

*бейімделу қабілеті;

* жинақталған білім мен тәжірибе арқылы білім алу мүмкіндігі;

* сыртқы әлеммен өзара әрекеттесу үшін алынған дағдылар мен білімдерді пайдалана білу.

Бұл әрбір жеке тұлғаның өзі өмір сүріп жатқан шындықты зерттеу қабілетін қамтитын интеллект: психикалық функциялар, жаңа деректерді талдау, қоршаған ортаға ену ұзақ уақытқа созылуы мүмкін.

Жасанды интеллект дегеніміз не? Бұл адамның интеллектісі бар жүйелерді зерттеуге және жасауға бағытталған зерттеу саласы. Олардың ішінде оқу қабілеті, логика және пайымдау бар.

Бүгінгі таңда жасанды интеллект жүйелерін дамыту бойынша жұмыс адамның тікелей қатысуынсыз «адам» мәселелерін шешуге мүмкіндік беретін белгілі бір бағдарламалық өнімдер мен компоненттерді жасау арқылы жүзеге асырылады.

Бүгінгі таңда жасанды интеллектті дамыту тұжырымдамасы бір-бірінен тәуелсіз екі

бағыттан тұрады:

- * нейромодельдеу және кибернетика;

- * логика арқылы көзқарас.

Жасанды интеллект жүйелерін дамытудың бұл бағыттары маңызды ерекшеліктерге ие, оларды атап өту керек: бірінші жағдайда біз нейрондық желілерді зерттеу және биологиялық эксперименттерді қолдану арқылы модельдеу туралы айтып отырмыз. Логикамен жұмыс істеу күрделі процестерді — сөйлеуді, ойлауды, логиканы және т.б. қайта жасай алатын модельдеу жүйелерін қамтиды.

Жасанды интеллектті дамыту технологияларын 2 бағытқа бөлуге болады:

- * ЖИ мүмкіндіктерін адамға мүмкіндігінше жақындату, сондай-ақ оларды күнделікті өмірге одан әрі интеграциялау;

- * адам проблемаларын өз бетінше шеше алатын толыққанды жасанды интеллект құру.

Бүгінгі таңда бүкіл әлем ғалымдары күнделікті қарапайым әрекеттерді орындауға қабілетті технологияларды әзірлеуге бағытталған, бірақ жасанды интеллект жасауда ілгерілеушілік бар деп айту әлі ерте.

Сонымен қатар, көптеген компаниялар ЖИ саласындағы технологияларды дамытуда. Мысалы, «Яндекс» алынған нәтижелерді аттас іздеу жүйесінің жұмысына енгізеді. 6 жылдан астам уақыт бойы компания нейрондық желілерді белсенді түрде зерттеп келеді, өйткені соңғысы іздеу жүйелерінің жұмысына әсер етеді. Осылайша, нейрондық желілер берілген тапсырманың мәнін жақсы көрсететін белгілі векторлық нөмірмен жасалған сұраныстарды салыстырады. Осылайша, іздеу сөзбен емес, адам іздеген ақпараттың өзі арқылы жүзеге асырылады. Яндекс сонымен қатар пайдаланушының қалауын талдайтын Zen ойын-сауық қызметін жасады.

ЖИ негізінде жасалған басқа өнімдер де нарыққа шығарылды:

- * «Findo»: күрделі сұраулар арқылы адамның сөйлеуін тану және әртүрлі құжаттар мен файлдардан ақпаратты іздеу;

- «Гамалон»: өздігінен білім алу жүйесі;

- * «ViaVoice»: адам сөзін тану.

Иә, бүгінгі күні ЖИ әлі де өздігінен үйренуге қабілетті нақты бағдарламалар мен кодтардың жиынтығы болып табылады. Бірақ олардың өз санасы жоқ, тек құрал ғана болып саналады. Олардың эмоционалды және әлеуметтік интеллекті жоқ, қоршаған әлемді түсінбейді.

Дегенмен, «жасанды интеллект» ұғымының өзі жақында пайда болғанын және бүгінде біз оны әртүрлі мәселелерді шешу үшін белсенді түрде қолданып жатқанын атап өткен жөн. Телефондар, компьютерлер, ноутбуктер, электронды сағаттар барлығы жасанды интеллект көмегімен жұмыс істейді. Тіпті қарапайым қолданбалар ЖИ — сіз жұмыс істей алмайды. Бұл ЖИ біздің өмірімізге мықтап еніп кетті және ешқайда кетпейді деп сенімді түрде айта аламыз дегенді білдіреді.

ҚМ АА Күәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.